

REGISTERBLAD

Namn: Lars Hjelm

Datum: 2004-07-09

Område av riksintresse för naturvård i Uppsala län

Områdesnummer: NRO 03 025

Områdesnamn: BJÖRKLINGE-LÅNGSJÖN

Kommun: Uppsala

Kartblad: 12H SO

Area: Ca 360 ha

Naturgeografisk region: 24 Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag: Avrinningsområde 61

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Slätt med relativ höjd lägre än 20 m.

Riksvärde

Sjö	Flora	
Geovetenskap	Källa	

Värdeomdöme: Björklinge-Långsjön skiljer sig, genom vattnets kemiska sammansättning, markant från övriga slättsjöar och är av stort intresse både för jämförelse och rent limnologiska studier. Sjön har en särpräglad vattenvegetation med bl a fem olika arter av kransalger, varav en mycket ovanlig. Sjöns rena, klara vatten är unikt med tanke på omkringliggande bebyggelse och jordbruksmarker. Sedan 1950 har undersökningar i Långsjön utförts vilket gör att sjön får ett extra högt vetenskapligt värde. I naturreservatet Djurgården finns en rik orkidéäng med bl a kärrknipprot.

Huvudkriterier: C Sjö med sällsynta, hotade eller sårbara biotoper och arter
E Sjö av mycket säregen beskaffenhet

Stödkriterier: Naturlighet, säregenhet, betydelse för flora och fauna

Förutsättningar för bevarande: Det viktigaste är att söka bibehålla nuvarande vattenkvalitet. Negativ påverkan kan ske via gödsling, avlopp, störd vattenbalans, täktverksamhet i åsen, byggnation som stör landskapsbilden.

Säkerställande: Sjön är skyddad från förorenande utsläpp genom förordnade enligt miljöbalken om miljöskyddsområde. Strandskydd gäller för hela området. Delar av området har också landskapsbilskydd. Klass I i Länsstyrelsens naturvårdsprogram. Hagmarksområdet Djurgården vid sjöns nordöstra del är naturreservat.

Områdets huvuddrag: Björklinge-Långsjön är en s.k. åsgravsjö, som ligger i Uppsalaslättens sediment längs med den nord-sydliga Uppsalaåsen, ca 20 km norr om Uppsala. Den omges av odlingsmarker och moränmarker och längs sjöns västra strand av Uppsalaåsen. Lerlagret längs västra stranden har mycket varierande mäktighet och är på vissa platser endast omkring någon meter tjockt över de vattenförande grusavlagringarna. Där sådana svaghetszoner förekommer nära stranden, över eller under vattenytan, sammanfaller de med förekomst av källor. Hälften av sjöns tillflöde utgörs av grundvatten från åsen och vattnet har en liknande sammansättning som i kalktrakternas sjöar, d. v. s. samtidigt som det är mycket kalkrikt är det fattigt på fosfor. Detta medför att sjön endast har ringa planktonalgproduktion, klart vatten och en särpräglad bottenvegetation med rik förekomst av de idag allt mindre vanligt förekommande kransalgerna, särskilt i den grunda norra delen. Dessa alger kräver rent och närings-fattigt vatten. Fem arter har noterats, bl.a. den rödlistade *Nitellopsis obtusa* (hotkategori 1).

Sjön är som djupast drygt 12 m och dess förhållandevis klara vatten är unikt för en slättlandssjö omgiven av bebyggelse och jordbruk. Sjön hyser en intressant molluskfauna. Sjön har genom åren besparats starkare föroreningar. Stränderna är i stor utsträckning gytjiga och starkt bevuxna med bladvass och säv till följd av att sjön sänkts ett par gånger.

Nordost om Långsjön ligger ängs- och lövbacksområdet Djurgården som är ett betat hagmarksområde med markerade, delvis blockrika moränbackar med lövdominerade trädbestånd av varierande täthet, dels jämna gräsmarksytor som mest består av lermark och endast hyser spridda träd. Lövträden utgörs delvis av ädellövträd och även i övrigt har delar av lövbackarna lundartade drag. Längs stranden finns aldungar och fuktängar, varav en rik orkidéäng med bl.a. kärrknipprot. Djurgården är sedan 1967 avsatt som naturreservat.

Referenser:

- Willen, T. 1954 a: Fynd av *Chara tomentosa* L. och ett par andra alger från Björklinge-Långsjön, Uppland. Svensk Botanisk Tidskrift, bd 48.
- Willen, T. 1954 b: Björklinge-Långsjön - ny fyndort för *Dreissensia polymorpha*. Sv. Faunistisk Revy, årg. 16.
- Forsberg, C. 1965: Environmental conditions of Swedish Charophytes. Symbolae Botanicae Upsaliensis XVIII:4.
- Ingmar, T., Bergmark, A., Sandberg, G. 1968: Översiktlig naturvårdsinventering av Uppsalatrakten. Uppsala kommun 1979: Björklinge-Långsjön, hydrologi och vattenkvalitet.
- Länsstyrelsen i Uppsala län och Uppsala läns landsting, 1982: Vägvisare till naturen i Uppsala län.
- Länsstyrelsen, 1986: Våtmarker i Uppsala län. Medd. 1986:1.
- Länsstyrelsen, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Medd. 1987:2
- Uppsala kommun, 1997: Naturvårdsinventering av Uppsala kommun 1988- 1996. Björklinge socken. Rapport 33/40.
- Stockholms ornitologiska förening och Upplands ornitologiska förening, 1999: Fågellokalerna i Uppland och Stockholms län